

Gaetano DONIZETTI

Gaetano DONIZETTI
(1797-1848)

Domenico Gaetano Maria Donizetti.

29 Kasım 1797, Bergamo, İtalya – 8 Nisan 1848, Bergamo, İtalya.

İtalyan opera bestecisi. En ünlü bestesi 1835 yılında bestelediği Luica di Lammermoor'dur.

Altı çocuklu bir ailenin beşinci çocuğu olarak çok fakir bir ortamda dünyaya geldi. Babası Andrea tefeci dükkânında görevliydi, annesi

Domenica Nava ise terziydi. Müzikle ilgisi olmayan ailesine rağmen, Donizetti'nin içindeki gizli yetenekler opera bestecisi olan Simon Mayr'in desteği altında ortaya çıktı. Mayr, 1806 yılında parasız eğitim veren bir müzik okulu kurmuştu.

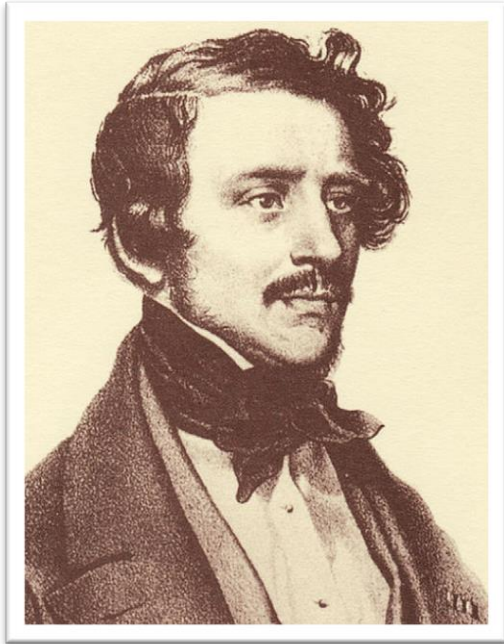
Donizetti bu okula katılan ilk öğrencilerdendi ve 1814 yılına kadar burada eğitim gördü. Bu

okul, İtalya'nın diğer şehirlerinde sık rastlanmayan bir müzik eğitimi veriyordu.

Mayr, Donizetti'ye büyük destek sağladı, hatta iki yıl boyunca Bolonya'daki Padre Mattei'den kontrpuan dersi alması için maddi destek verdi.

Donizetti, 1817 yılında Bergamo'ya döndüğünde Mayr, genellikle Venedik'te iş yapan bir kuruluştan kontrat almasını sağladı. Donizetti'nin "Zoraida di Granata" operası Napoli operası ile verimli bir anlaşma yapmasını sağlayacak kadar başarılı bulunmuştu.

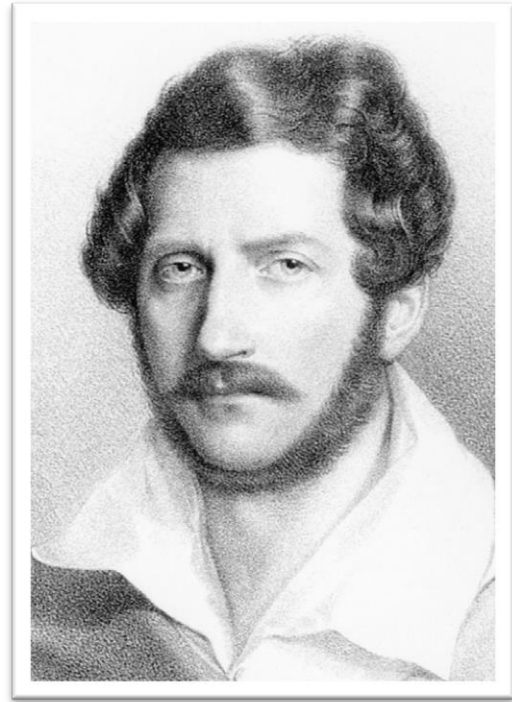
Meteorik kariyeri olan çağdaşlarının aksine Donizetti, şöhret basamaklarını ağır ağır tırmandı. 1822 yılında Napoli'de besteci olarak çalışmaya başladı ve içlerinde "L'ajo nell'imbarazzo" ve "Elisabetta al Castello di Kenilvorth" olan bazı güzel eserlerini besteledi.

İlk büyük başarısı ancak 1830 yılında Milano'da Teatro Carcano'da oynanan "Anna Bolena" ile geldi. Eser Öyle büyük ilgi uyandırdı ki kısa zamanda Paris, Londra, Madrid, Dresden ve

Havana'da oynandı. Enerjik çatışmalar ve vokal gösterişe dayalı Anna Bolena, Donizetti'nin sıklıkla kullanacağı İngiltere, İskoçya ve delilik temalarını içeren ilk operasıdır. En çok bilinen operası "Lucia di Lammermoor"da aynı temaları içerir.

Verimli, rahat ve zengin bir şekilde çalışma masasında oturur, etrafını saran kıskançlıklara karşı duyarsız ve habersiz bir şekilde kantatların, dini eserlerin ve motetlerin yanında başarılı iki üç operayı bir yıl içinde besteler, üzerine düşen her görevi yapardı. Kontrat, libretto ve tiyatrolardaki kargaşalara rağmen ayrıca Napoli Konservatuarında öğretmenlik görevi de üstlenmişti. Her ne kadar en güzel eserlerini Napoli'de veriyse de bu şehirde hep bir yabancı olarak kaldı.

Roma'lı bir avukatın kızı olan Virginia Vasselli ile 1828 yılında evlendi. Üç çocuklarından hiçbir tanesi çocukluk yaşlarından sağ olarak kurtulamadı. Karısının 1837 yılında kolera salgınından ölmesi Donizetti'yi ciddi bir bunalıma soktu.

Karısının ölümünden sonra ve en güzel operaları San Carlo tarafından reddedilince ayrıca konservatuardaki müdürlük görevi kendisine verilmeyince Donizetti bu şehri terk etmeye karar verdi.

Böylece 1838 yılında en güzel operalarını Aşk İksiri (L'elisire d'amore) (1832), Parisina (1833), Lucrezia Borgia (1833), Maria Stuarda (1834), Roberto Devereux (1837), ayrıca hepsinden başarılı olarak kabul edilen Lucia di Lammermoor (1835) besteleyen Donizetti'yi sonsuza dek kaybetmiş oldu.

Napoli Operası ile olan kontratını iptal etmesi Avrupa'daki diğer büyük operalarla serbestçe çalışmasına imkân verdi. Aşk iksiri (L'elisire d'amore) işte bu zamanda, 1832 yılında Milano'da bestelenmiştir.

Olağanüstü verimli olması ve hızlı çalışması aldığı birçok opera kontratını ve diğer opera dışı kontratları tamamlamasına olanak veriyordu. Değişik operalar için yılda beş tane eser besteliyor, bunlar bir perdelik

komedilerden ciddi dramalara kadar çeşitlilik içeriyordu.

Zor bir durum içinde olduğunu gören arkadaşı Rossini, onu Paris'e çağırdı. Diğer operaları başarı ile oynanırken, Donizetti burada yeni eserler vermeye başladı. Paris'te yeteri kadar para kazanıp emekliye ayrılmayı düşünse de, fizik ve akıl sağlığının bozulmaya başlaması onu daha yoğun bir şekilde çalışmaya mecbur ediyordu.

Paris Operası için yaptığı ilk çalışma Corneille'in harika ve etkileyici oyunundan temelini alan "Poliuto" operasının yeniden yorumlanmış hali olan Les Martyres oldu. Poliuto operası birkaç ay önce İtalyan sansür kurulu tarafından yasaklanmış bir eserdir.

Donizetti'nin Paris'te onu taçlandırarak olan operalarının her ikisi de komedi tarzında oldu: La fille du Regiment ve Don Pasquale. Don Pasquale Theatre Italien için bestelenmişti. Bu operanın bestelenişi sırasında Donizetti: "Konu insanı memnun ederse kalp konuşur, insanın kafası ileri doğru hamle yapar ve el yazar" demiştir.

1840'larda Avusturya, İtalya'nın büyük bir bölümünü işgal etmiş olmasına karşın, Avusturya'daki Kapellmeister pozisyonunu 1842 yılında kabul etti. Giuseppe Verdi'nin aksine Donizetti politik olaylara karşı oldukça duyarsızdı.

1848 yılında Verdi, "La Battaglia di Legnano" operasıyla Avusturya işgaline karşı oldukça politik mesajlar yollayacaktı.

Donizetti melankolik yapısı, garip hareketlen ve felçli olmasına rağmen opera bestelemeye devam etti.

1845 yılında Paris'e geri döndü, yeğeni onu doktor gözetimine aldırdı. Frengi kaynaklı beyin-omurilik bozulması teşhisi konuldu. 17 ay boyunca Paris dışında bir sanatoryumda kaldı. 1847 yılında konuşamaz ve felçli bir halde Bergamo'ya geri döndü ve 1848 yılında ölene kadar burada kaldı.

Donizetti, İtalyan Romantik dönemin en verimli sanatçılarından biri olarak kabul edilir. Operaları dramatik yapı taşır ve karakter betimlemelerini ustaca yorumlar. 23 yaşındaki bariton Giorgio Ronconi 'nin olağanüstü yeteneğinden etkilenmiş ve bu baritona göre

eserler yazmıştır. Böylelikle ilende Verdi tarafından daha da geliştirilecek olan ses tipinin gelişimini başlattığı bilinir.

Seçilmiş eserleri

Donizetti klasik batı müziğinin çok sayıda türünde, çok sayıda eser vermiş olan bir bestecidir. Hazırladığı eserler arasında 75'den fazla sayıda opera, 16 senfoni, 19 yaylısazlar quarteti, 193 şarkı, 45 duet, 3 oratoryo, 28 kantata, çok sayıda enstrümental konçerto, sonata ve diğer oda müziği türleri eserleri bulunmaktadır. Ancak opera türünde üstün yetenek gösteren bestelediği şaheser opera eserleri ile çok tanınmıştır.

